

Književnost.

Tudi vsem ljudskim učiteljem prav koristna knjiga je prišla na svetlo, ki se imenuje

„Nauk o telovadbi“.

Prvi del te knjige, kterega je še izdal bil med tem razpuščen *„Južni Sokol“*, začel se je prodajati. Prevzelo je te knjige, ktere je skoraj poldrugo leto pokrival uradnijski prah, z drugo zupuščino *„Južnega Sokola“* vred novo društvo sokolovo, in misli nadaljevati delo, brž ko se bode kaj dosti razprodalo omenjenega prvega zvezka. Ta obsega (na $1\frac{3}{4}$ pôle velike osmerke): „Proste vaje (Freiübungen) z nekterimi rednimi vajami (Ordnungsübungen)“. Po kratkem vvodu so najprej razložene „posebne vaje“ (z glavo, s trupom, z rokama, z nogama), in potem so popisane „nektere izmed prostih vaj“ v sledeči versti: A) vaje z rokama, B) z nogama; C) v napadu; Č) s trupom; D) v opertej leži; E) z medseбно (vzajemno) podporo ali vaje, pri kterih se združi po več telovadcev, po dva ali trije; sem spada tudi borba (Ringen); F) vaje v hoji; H) v tekanji; I) v poskoku (Hüpfen); J) v skakanji. Sestavil je bil gradivo najprej izurjeni prvosokol g. Viktor K o l o r e t o, in sicer nemški, ker telovadske terminologije v slovenskem ni bilo; poslovenil je nemški spis g. Franjo L e v s t i k, kterega sta v tem podpirala gg. Luka S v e t e c in prof. V a v r ũ. Koliko težave je prizadevala ta prestava, tega se bode preveril vsak, kdor to knjigo pazljivo prečita; razvidno pa je najbolj iz tega, da je trebalo vseletnega čiščenja in preišljevanja, predno je bil rokopis za tisek prirejen. Pa kakor je bila težavna in ostra naloga, vendar je izvrstno rešena in v resnici se sme ponasati s tem delom slovenska literatura. Gotovo pa bode tudi dobro došlo vsem prijateljem telovadja in najbolj ustrezalo učiteljem ljudskih šol. Za praktično rabo priporoča se knjižica še posebno zarad tega, ker ima pridjanih 50 prav ličnih podob v kamnotisku, s kterimi so nektere vaje zarad boljšega in lažega razumljenja razjasnjene. Vnanja oblika je prav lepa in okusna, cena pa po vsem tem gotovo prav nizka. En iztis veljá 40 kr. Dobiva se knjiga v Ljubljani pri g. Ed. Hohnu, bukvarju na starem trgu in pri čitalničinem strežaji Tomaziču. Kdor si hoče naročiti kaj

več iztisov skupaj, obrne se tudi lahko naravnost na odbor sokolov. Želeti je, da bi se ta knjiga razširila kar največ mogoče med ljudstvom in posebno med ukažejno mladino. Rojaci! sezite po njej!

Šolska letina.

„Sporočilo ljudske šole v Dolini in v Boljuncu konec leta 1868“, kaže: a) kratek letopis k domači zgodovini, v katerem je marsiktera zanemiva drobtinica; b) prednike in učitelje, med katerimi je tudi učiteljica, ki je učila dekleta šivati, plesti in vse nauke v prvem razredu vsakdanje šole v Dolini; c) pregled posamesnih nauk in ur in število učencev in učenk v dolinski in boljunski šoli, katerih je bilo v Dolini 206, v Boljuncu pa 135, in ki so se zraven navadnih šolskih nauk učili tudi sadjereje, zemljepisja, peti in telovaditi; d) dnevnik dolinske in boljunske šole. Vidi se iz tega sporočila, da učitelji ondašnjih šol skerbé za pravo domačo omiko pri šolski mladini.

Dopisi in novice.

Iz Hajdine pri Ptuju. Hvala, komur hvala gre!

Naš sedanji višji šolski ogleda, veleslavni gospod Ignaci Orožen, gotovo vso pohvalo zaslužijo zategadelj, ker šole, ki so doslej bile le provizure — in takih ni malo — so začeli s stalnimi učitelji nadomestovati. Čemu tudi začasno učiteljstvo? Moj Bog! ako že res ni toliko sposobnih učiteljev na Slovenskem, da bi vredni bili stanovitno učiteljstvo na farnih šolah prevzeti, takrat pač naše šole po vsi pravici grajo zaslužijo. — Ako se pa od cerkve, od duhovnih gospodov učiteljem vrata k stanovitni službi zapirajo, ali smemo tedaj učiteljem zameriti, ako zahtevajo, da naj se šola od cerkve loči, in se učitelji namésti duhovnim gospodom, šolskim odborom uklanjajo. „Roka roko omiva, obedve pa lice“. Več skoraj o tej reči ni treba omeniti, sej vsak sam vé, da takrat, ko se struna preveč napenja, rada počí. In kdo je tega kriv? Torej ne nastavljamo zaprek nobenemu stanu, narmanj pa našem domačemu učiteljskemu.

Ali bi menda s provizurami tako dolgo čakali, da bi nam tujci in prostoverci katedre zasedeli!
J. Š.

Iz Maribora. „Marburger Zeitung“ pripoveduje, da v Šmartnu pri Wurmbergu živi v pokoju učitelj, g. Mihael Kaiser, 71 let star, ki dobiva na dan dva solda pokojnine, in to le v mesecih, ki imajo po 30 dni, 31 dan v mesecu se mu ne šteje. Hrano ta srečni učitelj dobiva pri svojih šolskih srenjah, po katerih hodi od hiše do hiše; stanovanje pa mu daje srenjski župau. — Tudi se iz Maribora piše „Danici“, da so tam z novim šolskim letom dobili tudi novega direktorja za glavno šolo in realko, ki je pa terd Nemeec. Gospod je sicer mož vsega spoštovanja vreden in ne more nič zato, da je Nemeec; to pa je očitno, da bode nemški ravnatelj težko shajal pri šoli, ki